

A gazdálkodás és a biológiai sokféleség

Vitaindító

*Mottó:
az okszerű természetvédelemnek
nincs alternatívája!*

A biológiai sokféleségnek három színtere van: a genetikai, a faji és az élőhelyi sokféleség.

A gazdálkodás hatása az erdők genetikai sokféleségére

A földi klíma – mint az élet legfontosabb peremfeltétele – százmillió évek óta ingamozgás szerint változik; bonyolult visszacsatolási mechanizmusok gátolják azt, hogy a Föld fagyossá vagy forróvá váljon. Az élővilág ehhez a pulzáló változáshoz két módon alkalmazkodik: elvándorol, vagy – ha elegendő idő áll rendelkezésre – genetikailag alkalmazkodik hozzá. (A növény ugyan nem tud elvándorolni, de a populáció igen.) A földi élet alapvetően az ivaros szaporodásra rendezkedett be. Ennek következménye, hogy az utódnemzedék genetikailag csekély mértékben mindig heterogén, a környezet pedig generációnként ebből szelektálja ki a helyi feltételeknek leginkább megfelelő egyedeket. A genetikai sokféleség tehát a környezeti feltételek változásához való alkalmazkodás alapfeltétele. Ebből következően a nemesítés – aminek intenzitása a genetikai alapok szűkítésével arányos – szükségszerűen az alkalmazkodóképesség csökkenését eredményezi. Természetszerű erdeinkben folyó erdősítésekhez a magot gyakorlatilag állományból gyűjtik, itt szóba sem kerülhet a genetikai alapok szűkítése. Tölgyfélék esetében ugyan próbálkozások történetek magtermesztő plantázatok létesítésére, de ezek – költségvonzatuk, valamint a tölgyek szakaszos termőképessége miatt – széleskörűen nem terjedtek el. Megjegyzendő, hogy a szaporítóanyag-törvény a genetikai alapok változatossága érdekében meghatározza a plantázst alkotó klónok minimális számát. A plantázsmagnak a fenyőcsemete-termelésben van szerepe, de ez hazánkban már inkább az ültetvényyszerű erdőgazdálkodás körébe tartozik. A nemesítésben az igazi veszélyt a klónozás jelenti, ami a genetikai változatosság megszűnését jelenti, de klónozott szaporítóanyagot üzemszerűen kizárólag a rövid termesztési ciklusú ültetvényyszerű erdőgazdálkodásban alkal-

maznak. Az előbbieket összefoglalva megállapítható, hogy az erdészeti nemesítés a természetszerű erdők állományalkotó fafajainak genetikai sokféleségét – a genetikai alapok szűkítésével – nem veszélyezteti.

Ugyanakkor, az erdőgazdálkodási gyakorlatban mégiscsak van olyan különleges körülmény, ami a természetszerű erdők genetikai alapjait érinti, és ez a tájidegen gének bevitel. A tájidegen szaporítóanyag egyrészt a környezethez való hosszú adaptációs folyamat megzavarását jelenti, másfelől visszaporzás révén a környező őshonos fajok génkészletét is módosítja, ami által egy genetikailag köztes faj jön létre. Ez utóbbira példa, hogy a nemesített euramerikai nyárhibridek oly tömegben árasztották el Amerikából származó génekkel a hazai feketenyárat, hogy ma jőszerűen csak a hetven-nyolcvan évnél öregebb feketenyárok tekinthetők őshonosnak. Keménylombos fajaink esetében pedig az alapkérdés az, hogy milyen horizontális és vertikális földrajzi régiókn belül szabad mozgatni a szaporítóanyagot? E tekintetben a jelen helyzet nem megnyugtató, a szabályozás elméleti alapjai igencsak hézagosak. Sajnálatos módon az erdészeti génökológiai kutatás mintegy negyven éve az Erdészeti Tudományos Intézettől átkerült egy mezőgazdasági orientáltságú intézethez, mely a fajtanemesítésre (DUS-vizsgálatra) specializálódott. Ebben az intézetben a származásvizsgálat rendszeridegen elem! Ez az átszervezés egyúttal az ERTI „szellemi halálát” is jelentette, hiszen létének tudományos alapja került el tőle. Az erdők genetikai alapjainak megfelelő védelme megkívánja azt, hogy az erdészeti génökológiai kutatás – megfelelő anyagiakkal ellátva – visszakerüljön az Erdészeti Tudományos Intézetbe.

A gazdálkodás hatása az erdők faji és élőhelyi sokféleségére

Tekintettel arra, hogy a faji sokféleség alapvetően az élőhelyi sokféleségtől függ, a vizsgálódást arra kell kihegyezni, hogy a természetszerű erdők körében a gazdálkodás milyen hatással van az erdők élőhelyi sokféleségére? A mezőgazdaság a táblát a gépesítés érdekében elplanírozza, majd a homogenizált termőhelyen homogén – genetikailag

végletesen leszőkített – szaporítóanyagot alkalmaz. E labilis ökoszisztéma életképességét pedig intenzív növényvédelemmel biztosítja. Ezzel szemben az erdőfelújításokban a tuskók bennhagyása, valamint sok helyen a köves vagy meredek terep már technikailag is meggátolja a terep mikrodomborzatának megváltoztatását, és ezen a változatos élőhelyen az erdőgazdálkodó genetikailag heterogén szaporítóanyagot alkalmaz, az ökoszisztéma életképességét pedig alapvetően a természet erőire bízva. Ez a fő szemléletbeli különbség a mező- és erdőgazdálkodás között! Az erdőgazdálkodás tehát az élőhelyi sokféleség egyik elemének – a terepnek – a változatosságát nem csökkenti, ugyanakkor a vágásos üzemmód az élőhelyi sokféleség másik meghatározó elemét – a fényviszonyokat – nagymértékben homogenizálja. Ez annak a következménye, hogy az egykorú, és így azonos magasságú fákat a nevelővágások során – egy gyümölcsöshöz hasonlóan – szabályos hálózatba igyekszünk kényszeríteni. Az ún. ernyősállás következtében pedig kis koronájú fák nevelődnek, e koronák pedig a törzsön folyamatosan felfelé csúszva, vékony lombátorrá egyesülnek. A nagyjából azonos vastagságú lombátor alatt pedig az erdőrétegben megszűnik a fényviszonyok változatossága. Ebből következően a vágásos üzemmódban kezelt erdőben nem alakulhat ki a fényigényes és árnyéktűrő fás és lágú szárú növényzet megfelelő változatossága sem. Ennek a vékony lombátoroknak van egy másik, igen káros következménye is: az erdő belülről üressé válik, a napsugár és a szél behatol, a páratartalom pedig – ami az erdőklíma meghatározó eleme – csökken. A vágásos üzemmód alapproblémája tehát az, hogy megszünteti a természetes erdő csoportos szerkezetét.

A csoportos szerkezet azt jelenti, hogy jelentősen eltérő korú és méretű facsoportok állnak egymás mellett, aminek következtében a magasabb fák koronája – oldalfényhez jutva – a törzsön lejjebb csúszik. (A nagyobb korona vastagabb, de rövidebb göcsmentes törzset, több termést, azaz több újulatot eredményez.) A mellékelt kép bizonyítja, hogy téves az a feltevés, mely szerint a fák csak szabályos hálózatban képesek jól növekedni. Ez már csak azért

foto: Varga Béla

sem lehet helytálló, mert a cellulóz és lignin anyagát a fa lényegében véve a levegő szén-dioxidjából veszi föl, és nem a talajból.

Az erdő csoportos szerkezetének helyreállítása

A vegyeskorúság igényéből kiindulva az átalakítandó tömbbe évszázados időhorizontban rendszeresen bele kell vágni, mert ettől lesz többkorú. Az igazán kényes kérdés az, hogy az állomány mely fejlődési szakaszában mit és mennyit célszerű kívágni? E tekintetben tapasztalatom nincs, de az elvekből kiindulva az átalakításnak két fő csapásiránya lehetséges. Az Erdészeti Főosztály 2007-ben egy meglehetősen radikális kísérletet indított be: többnyire sematikus helykijelöléssel kútszerű lékek nyitását támogatva pénzügyileg. Ha eddig még nem történt meg, az eddigi tapasztalatokat jó lenne összefoglalni, és e nagyleptékű kísérletet az Erdőművelési Szakosztálynak a továbbiakban figyelemmel kellene kísérnie. De célszerű lenne bevezetni ennél sokkal kifinomultabb eljárást is. **Tübingiában** – lényegében véve bükk klímában – a természetszerű erdőgazdálkodást a következő egyszerű szabályozással ösztönzik: **állami tulajdonú erdőben tilos az állomány egyenletes bontása, és tilos vadkárrelhárító kerítés építése.** (A kerítés ugyanis egy jogellenes állapot legalizálását jelenti!) Az egyenlőtlen bontás eszköztárából kiemelve, az ún. készletgondozó eljárás alapelve *H. Krutzsch* szerint: „...a készletgondozás nem ismeri az elő- és véghasználatot. Fő ismertetőjele a mindenkori legrosszabbnak az eltávolítása... tekintet nélkül az egyenletes állomány-

szerkezet megtartására... A készletgondozás során előállott hézagok nem hasonlítanak egy zárt állományban mesterségesen belevágott lékhez, mely úgy működik, mint egy kút aknája.” Természetszerű erdeinkben az egyenlőtlen bontás elvének bevezetése az állománynevelési műszaki irányelvek revízióját feltételezi! Mivel a tölgyfélék koronája csak gyérítési korban alakítható megfelelő hatékonysággal, az egyenlőtlen bontás kiemelt célja ebben a fejlődési stádiumban a legígéretesebb fák/facsoportok részére a megfelelő növtér biztosítása kell, hogy legyen. A legjobb minőségű facsoportok kímélete pedig – e fákra vonatkozóan – a vágáskor jelentős megnövelését teszi lehetővé. (Vágásos üzemmódban a vágáskor jelentős növelésére tömeges pusztulás nélkül nincs mód.) A szóban forgó rendkívül kényes és kifinomult eljárást célszerű lenne Tübingiában tanulmányozni, lehetőleg tölgyesekben.

A tulajdonosi jogok korlátozásának szakmai értelmezése

A kor igényeihez igazítva – az 1935. évi erdőtvényhez hasonlóan – indokolt lenne bevezetni a feltétlen erdőtalaj fogalmát. E fogalomkörbe én beleérteném azokat a termőhelyeket, ahol a földhasználat legcélszerűbb módja az erdőgazdálkodás, továbbá azon – jelenleg erdőgazdálkodás alatt álló – területeket, melyeket ugyan lehetne mezőgazdaságilag is hasznosítani, de az erdőművelési ágban való tartásnak nyomós természet- vagy környezetvédelmi, illetve közjóléti indoka van.

A következőkben – csupán az alapelvekre koncentrálva, és a korábban

megjelent „Lejtmenet” című cikkemben felhozott érvekre támaszkodva – **kísérletet teszek a közérdek és a tulajdonosi jogok arányosítására, azaz a jogos közérdek értelmezésére.** Ez azért alapvető szakmai feladat, mert a jogos közérdek védelmének benne kell lennie az erdőtvényben, különben hiányzik a tulajdonosi jogok korlátozásának jogalapja. (Ez viszont okafogyottá teszi a kettős felügyeletet!) A következő rövid eszme-futtatásban természetesen nem vállalkozhatok a hatályos erdő- és természetvédelmi törvény tételei vizsgálatára, az egy szakértői munkabizottság feladata kell, hogy legyen.

- A „nem feltétlen erdőtalajon” folyó gazdálkodás szabadságfokát – mivel e körben az erdőgazdálkodáshoz fűződő közérdek jórészt csak a környezetvédelemre szűkül – a feltétlen erdőtalajon álló erdőkhöz képest jelentősen szélesíteni indokolt. Ez a könnyítés az ültetvényszerű erdőgazdálkodást érinti, melynek jellemzője a tájidegen fajok, valamint fajták alkalmazása.

Továbbá, a mező- és erdőgazdálkodás határtermőhelyein lehetővé kellene tenni az ún. „agroforestry” gazdálkodást is, ami egyidejűleg folytatott mező- és erdőgazdálkodást jelent. Tessék beütni a Google képkeresőbe az „agroforestry” kifejezést, és elénk tárul az, hogy ez a gazdálkodási forma a vidék eltartóképeségének milyen széles tárháza. Végül a szóban forgó termőhelyeken lehetővé kell tenni a könnyű művelésiág-változtatást is, oda és vissza. Ez eszköze lehetne a mezőgazdaság hosszú távú konjunkturális ingadozásából fakadó feszültségek levezetésének. A gazda hol fát, hol mezőgazdasági terményt termelhetne. Mindezekből következően, az erdőössztyepp és az erdőklíma határán célszerű lenne megszüntetni a művelési ágak „éles késsel törtéző” elhatárolását.

Feltétlen erdőtalajon a közérdeknek – és ezen belül különösen a biológiai sokféleség szűkítésének – három nagy, az alkalmazott technológiától függő kategóriája van: tarvágás, fokozatos felújító vágás és az állandó erdőborítású üzemmód.

- Véleményem szerint az erdőgazdálkodás eszköztárából a tarvágást nem lehet száműzni, mint ahogy ez a környező országokban

is elfogadott üzemi gyakorlat. Egyrészt az ültetvényszerű erdők felújítása másként meg sem oldható, másrészt az erdőgazdálkodó technológiai választása – tarvágás vagy más felújítási mód – az erdőgazdálkodó pénzügyi döntésén alapuló választás, mely a tulajdonosi jogokból fakad. A tarvágás kategorikus megtiltása a természet szerű erdők körében a gazdálkodó zsebében való korlátlan turkálás fogalmát jelenti, ami egy polgári demokráciában elfogadhatatlan. Ugyanakkor, mivel a jogos – arányosítással megállapított – közérdeket leginkább ez az üzemmód sérti, itt van szükség a legszigorúbb szabályozásra. Tarvágással – bármennyire is elapórozunk a vágásterületet – az erdő csoportos szerkezete – mint szakmai optimum – nem állítható helyre. Ebből kiindulva, e kategóriában a szabályozás kiemelt célja az erdei mikroklíma és talaj hatékony védelme, valamint a tájésztétikai szempontok kellő súlyú figyelembevétel. Ez egyfelől domborzati viszonyoktól függő differenciált területi korlátot jelent, másfelől a vágásterületek gondos térbeli ütemezését, hogy azok később se érjenek össze. További szempontok: a szaporítóanyag megfelelő származása, elegyeségre való törekvés, valamint a vegyszerek alkalmazásának korlátozása. Hagyásfákra való szakszerű gondoskodás, források, kilátók, kultúrtörténeti helyek kör-

nyékének kímélete, vadgyümölcsök felkarolása régi erdészszakos, amelyet továbbra is fenn kell tartani. Amennyiben a természetvédelemnek különleges igényei vannak, azt vagy meggyőzéssel, vagy anyagi ösztönzéssel érje el, ha erre van fogadókészség az erdőgazdálkodónál, de a gazdálkodót kényszeríteni nem lehet!

- Meggyőződésem szerint a szakszerűen végrehajtott, tájésztétikai igényeket is kielégítő fokozatos felújító vágás – annak ellenére, hogy az erdő csoportos szerkezete ezzel az eljárással sem állítható helyre – a jogos közérdeket feltétlenül kielégíti. Ezen állításomat azal is alátámasztom, hogy a természetvédelem által nagy vehemenciával védett erdők jórészt így kerültek felújításra, de ez az eljárás tőlünk nyugatra, a régi polgári demokráciákban is széleskörűen elfogadott. Mindezekből következően, a természetvédelemnek a szakszerűen végrehajtott fokozatos felújító vágásokba nincs jogalapja beavatkozni, mert az az arányosság elvét sérti. A jogalkotói önkormánytolt jól példázza Tübingia, ahol az egyenletes bontás tilalma csak az állami tulajdonú erdőkre vonatkozik, a tulajdonos rendelkezése jogán! Ez közvetve a vágásos üzemmód létjogosultságának az elismerését is jelenti a magánszférában. Ugyanakkor, a szakszerűség fogalmkörében kulcskérdés a mikroklíma hatékony megőrzésére való törekvés, valamint a

tájésztétikai szempontokhoz való igazodás, azaz a végvágások területének érdemi korlátozása a térségben. Ezek a szempontok viszont csak gondos tervezéssel érvényesíthetők; már a bontóvágásokat is kellő „mozaikossággal” kell elvégezni. Véleményem szerint a fokozatos felújító vágás – a kor elvárásaihoz igazított módja – továbbra is meghatározó technológiája lesz a nagyüzemi erdőgazdálkodásnak. Ugyanis jelenleg tisztázatlan az, hogy állandó erdőborítású üzemmódra való átállás esetében a legjobb facsoportok kíméletéből fakadó árbevétel-kiesést fedezi-e az erdőfelújítási költségek csökkenése?

- Az állandó erdőborítású üzemmódra való átállás a természetvédelmi elvárások maximális – a jogos közérdeket meghaladó – kielégítését jelenti az erdőgazdálkodó részéről, Tübingiában ezért nem terjed ki az egyenletes bontás tilalma a magántulajdonú erdőkre. Ez az erdőfenntartási technológia természetkímélőbb eljárás, mint a vágásos üzemmód, így e kategóriában végképp nincs indoka a természetvédelmi beavatkozásnak. Ugyanakkor, véleményem szerint, csak néhány évtized alatt gyűlik össze annyi szakmai tapasztalat, hogy ezt az eljárást felelősségteljesen, széles körben be lehessen vezetni, de a vadlétszám apasztásához is idő kell. Úgy gondolom, hogy a legkisebb kockázatot az egyenlőtlen bontás elvének elterjesztésével vállalhatnánk nevelővágásokban. Ugyanis óvatosságra int az a körülmény, hogy természet szerű erdeink többsége alacsony tengerszint feletti zónában található, ahol az erdők vitalitása, önfenntartó képessége jóval kisebb, mint például a Kárpátokban vagy akár Tübingiában. A tapasztalatszerzésre elsősorban az ökonómiai küszöb alatti erdőket javaslom, mivel e kategóriában az erdőgazdálkodó és a természetvédő egy hajóban ül; az erdőgazdálkodó anyagilag érdekelt egy olcsóbb erdőfenntartás bevezetésében. Ez a természetkímélő üzemmód lehetővé tehetné az ökonómiai küszöb alatti erdők, valamint a városok körüli erdők legolcsóbb fenntartását, de szerepe lehet a magán-erdőgazdálkodásban is. Kieme-

lendő, hogy a természetkímélőbb eljárások elterjesztésének alapfeltétele az erdő természetes megújuló képességét lefojtó vadállomány létszámának érdemi rendezése. A megoldás nem az, hogy az erdőfelújításokat kerítések mögé koncentráljuk, hanem a vadlétszámot kell az erdők természetes vadeltartó képességéhez igazítani! A helyes élőhely-gazdálkodás megvalósulását segíthetné az extenzív vadgazdálkodás kutatásának visszahelyezése a szakmába, a gödöllői Szent István Egyetemtől a Nyugat-Magyarországi Egyetemhez, mivel a vad még a vadászati törvény értelmezése szerint is az erdei ökoszisztéma szerves része. Végül meg kell említeni azt a gyakorlati problémát is, hogy minél inkább természetkímélővé válik az erdőgazdálkodás, annál inkább megnehezül az erdőtervezés és -felügyelet munkája. A vágásos üzemmód könnyen mérhető etalonjai sok esetben elvesznek mint szakmai fogódzók. Nőni fog a szubjektivitás szerepe, ami viszont sok veszélyt hord magában. Például mit tehetne az erdőfelügyelő egy műszaki átvétel során Budán, a János-hegyen levő WWF tanösvény mentén? Egy igen öreg bükkös megbontása után a lékekben 2-3 méter magas, elegenden korai juhar-újulat van, alatta kevés hegyi juhar, hárs, mezei juhar, és itt-ott

egy-egy bükkcsemete? A sorozatosan felmerülő szakmai problémák megoldása minden érdekelt részéről jó szándékú együtt tanulást feltételez, a szabályzók folyamatos karbantartásával.

Hogyan tovább?

Véleményem szerint, a három „zöld törvénynek” a polgári demokrácia elvei alapján történő újragondolása nélkül nincs megoldás. Ezt vagy belátással kell elérni, vagy ki kell kényszeríteni, az Alkotmánybíróság által! A siker másik alapfeltétele személyes kvalitáshoz kötött. Jó erdőtervényt csakis erdőmérnök-jogász képes megalkotni, hiszen a szabályozás folyamatában a szakmai korlátokat jogi szemmel is meg kell ítélni, mert ez az arányosítás lelke. Mindezeket túl, teljes mélységében ismernie kell a gazdálkodás nehézségeit is, azaz a megfelelő szakmai előgyakorlat is nélkülözhetetlen műszaki vezetői, erdőszervezői szinten.

A természetvédelem és vadgazdálkodás bátyái elleni harc viszont nem lehet egyszemélyes küzdelem! Ahhoz ugyanis nem férhet kétség, hogy az előjogaihoz ragaszkodó, nagy befolyással bíró vadásztársadalom, valamint az egzisztenciájukat féltő hivatásos természetvédők óriási politikai és jogi erőket fognak mozgósítani a status quo fenntartása érdekében. Ez az ellenállás csakis jogi eszközökkel törhető meg! A siker érdekében a szakmán belül két fronton kell megteremteni a magas színvonalú jogi

munka feltételeit: az államigazgatás felső szintjén, az erdészeti főhatóságnál, valamint a szakma legnagyobb érdekvédelmi szervezetében, az Országos Erdészeti Egyesületben. Elfogadhatatlan az a jogalkotási gyakorlat, hogy a szakmai egyeztetés keretében született törvényjavaslatot öletszerű képviselői módosító javaslatokkal szét lehet bombázni. Mivel a szakmai szempontokat a mindenkori kormánypárt könnyen leszavazhatja, a szakmai szempontok védelmét a tulajdonjog talaján állva kell megszervezni, mert azt a képviselők nem negligálhatják. A parlamenti munkában meg kell tanulni a tulajdonosi jogokért történő érvelést! Ennek érdekében, az erdészeti főhatóságnál meg kell teremteni a kvalifikált jogi munka személyi feltételét! Ugyanakkor az erdészeti főhatóság a mai minisztériumi szervezetben nincs olyan pozícióban, hogy a status quo megváltoztatását akár kezdeményezni tudná. Éppen ezért, az Országos Erdészeti Egyesület kebelén belül célszerű lenne létrehozni a Jogi Szakosztályt erdőmérnök-jogászok, valamint az ágazatban dolgozó jogászok részvételével, bármilyen kevesen is vannak. E kis csoportra várna az általam felvetett gondolatok megvitatása, a hatályos három zöld törvény szakmai-jogi kiértékelése a polgári demokrácia elveinek talaján állva oly módon, hogy azt indokolt esetben, akár az Alkotmánybíróság elé is lehessen terjeszteni.

Bartha Pál
ny. erdőmérnök

„Megtelt” a Sóstói erdő

A Nyíregyházi Erdészet és a Pál Miklós Erdészeti Iskola idén is NYÍRERDŐ-napot rendezett Nyíregyházán, a Sóstói erdőben. Akikkel egy ilyen rendezvényen találkozunk, ezután talán kicsit más szemmel néznek az erdészetre. Kérem, hogy segítsenek az erdők tisztántartásában, és vigyázzanak a közjóléti eszközökre is – mondta köszöntőjében *Jubás Lajos* műszaki vezérigazgató-helyettes.

A nap folyamán egymást érték a programok: több mint kétszázan álltak rajtához a már hagyományos erdei futóversenyen, az óvodások a 400 méteres Süni-futáson, a nagyobbak pedig a 2011 méteres családi futáson próbálhatták ki magukat. A legtöbb induló a Zelk Zoltán Általános Iskolából és az Eszterlánc

Óvodából került ki. Mindkét intézmény 50 ezer forint értékű fásítási, illetve fajáték-vásárlási utalványt kap az erdőgazdaságtól. A távot teljesítők között pedig különféle ajándékokat sorsoltunk ki – ismertette *Tölgyfa Gábor*, a Nyíregyházi Erdészet igazgatója.

A gyerekek számára minden biztonnal emlékeztetések maradnak a kézműves programok: sípot faraghattak, rajzolhattak vagy bábukat készíthettek erdei termésekből. A nap folyamán mindenkinek alkalma nyílt arra, hogy alaposan megismerje az erdészek munkáját, még „makkültetés-túrán” is részt lehetett venni. A többi között évgyűrűszámolás, trófeabemutató, fotókiállítás és lovas kocsizás is várta a kicsiket és a nagyokat.

A NYÍRERDŐ-napon kívül számos program volt az Erdők Hete alkalmából Nyíregyházán. A névadó *Pál Miklós* tiszteletére emléktáblát avattak az erdei iskolában. Itt egész héten foglalkozásokat szerveztek óvodások és iskolások számára. A Sóstói erdőben, az „Erdészszemmel” tanösvényen „Kiből lesz az erdész?” címmel erdőismereti akadályverseny volt. Emellett arra is volt lehetőség, hogy a kirándulók erdészek vezetésével fedezzék fel az erdő természeti értékeit. Egyúttal az aktuális erdészeti tennivalókkal, az erdőkezelés felelősségteljes feladataival is megismertek a résztvevők.

Vereb István

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**